

Pénteki idő. Élénkebb szél. Több helyen köd és eső. A hőmérséklet ma nem változik, holnap ellenben valószínűen emelkedik.

Ára 10 fillér

MAGYAR HÍR- LAP

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

EST

X. évfolyam, 42 (2609) sz. Csütörtök

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 február 20

A BOLGAR KÜLPOLITIKA SENKIT SEM FENYEGET

A török külügyminiszter kihallgatáson fogadta az angol és görög követeket. Az európai diplomácia megkönnyebbüléssel fogadta az ankarai egyezményt

Isztanbulból jelenti a Bud. Tud.: Szaradzoglu török külügyminiszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott az angol, majd a görög követtel.

Filov felolvasta a szófiai kamarában a török-bolgár szerződést.

Szófiából jelenti a MTL: A kamara szerdai ülésének elején Filov miniszterelnök felolvasta a török-bolgár megemlékezési egyezményről szóló nyilatkozatot és ezzel kapcsolatban utalt arra a barátsági szerződésre, amely a két nemzet között 1925-ben létesült. A mostani nyilatkozat újabb bizonyítéka a bolgár kormány békeszerető politikájának.

A nyilatkozat visszhangjával kapcsolatban nyomatékosan utalt arra, hogy a bolgár külpolitika senkit sem fenyeget és alaptétele, hogy tartózkodik minden támadástól.

A nyilatkozatot élénk tetszéssel fogadták.

Megkönnyebbülés észlelhető a diplomáciában.

Rómából jelenti a NTL: A Stefani Iroda diplomáciai munkatársa szerint a diplomáciai helyzetet az a megkönnyebbülés jellemzi, amely, mint

megállapítható, a török-bolgár egyezmény és a Belgrádból jövő biztosítékok következménye. Az olasz és német sajtó a török-bolgár egyezményben a délkelet-európai béke egyik jelentős tényezőjét látja. Ez a magatartás világosan mutatja, hogy milyen álláspontot foglal el a tengely ezzel kapcsolatban.

Róma örömmel üdvözlöi az ankarai egyezményt.

Rómából jelenti a NTL: Mértékadó olasz politikai körökben a bolgár-török támadást kizáró nyilatkozat aláírásában olyan jelentős eseményt látnak, amelyet örömmel kell üdvözölni, miután a bolgár-török kapcsolatot megoldta. Az eseményt Rómában egyáltalán nem kisebbíti az a tartózkodás, amellyel a mértékadó olasz tényezők a további fejlődést kísérik.

Az angol nagykövet továbbra is Szófiában marad.

Belgrádból jelenti a Politika: Londoni jelentése szerint illetékes helyen határozottan cáfolják, hogy Randon nagykövet tárgyalt volna Filov miniszterelnökkel és kikérte volna útlevelét.

Japán utánpótlását és bombázná a japán városokat, különösen az ipari központokat.

Hill Anglia megsegítése mellett van.

Washingtonból jelenti a NTL: A szenátusi vitán utolsó szónokként Hill demokrata szenátor beszélt és az Anglia megsegítését célzó törvényja-

Az amerikai asszonyok a Kapitólium előtt letérdepelve könyörögtek a békéért

Washingtonból jelenti a NTL: A kapitólium előtti téren szerdán az asszonyok ismét tüntettek az Anglia megsegítésére irányuló törvényjavaslat ellen. A különböző asszony-szer-

vaslat mellett szállott síkra. Azzal indokolta felfogását, hogy a törvény időt ad az Egyesült Államoknak a felfegyverzésre és lehetővé teszi az ország megerősítését.

Hatvan millió dollár Guam és Samoa megerősítésére.

Washingtonból jelenti a NTL: A képviselőház hozzájárult Guam és Samoa szigetek megerősítéséhez és további hatvan millió dollárt szavazott meg a nyugati féltekén Angliától átengedett támaszpontok kiépítéséhez.

Newyorkból jelenti a NTL: Az amerikai hírügynökségek jelentése szerint John Cudahy, az Egyesült Államok volt belgiumi nagykövete a Bermuda szigetekre érkezett, hogy Európa felé folytassa útját. Utjának céljáról nem szólt és ezzel kapcsolatban csak annyit ismeretes, hogy nem az amerikai kormány megbízásából utazik és nincsen diplomáciai útlevéle.

A belga sajtó embertelennek minősíti Churchill amerikai segítséget elutasító válaszát

Amerika lázasan erősíti a szigeteken levő támaszpontjait

Brüsszelből jelenti a NTL: A belga közvéleményt élénken foglalkoztatja Amerika lépése Anglia megsegítését illetően és óriási felháborodást keltett az a „nem”, amelyet Nagy-Britannia adott válaszul Roosevelt szerdai tervére. A „Wolok En Stat” így szólta:

Churchill kitart az 1914—19-es jelző mellett: hadd haljanak meg.

Az „Algemeen Nieuw” Churchill válaszát embertelennek minősíti. A Soir véleménye a következő: Anglia lenelle álarcát.

Kérdés, amire az angol tengerügyi hivatal első lordja nem válaszolhat.

Londonból jelenti a MTL: Alexander, a tengerügyi hivatal első lordja megtagadta a választ arra a kérdésre, hogy igazak-e azok az ellenséges forrából eredő hírek, amely szerint az egyik hajókaraván elleni támadás alkalmával 13 angol hajó súlyt el.

— Erre a kérdésre nem válaszolhatok — mondotta a miniszter, — anélkül, hogy elő nem segíteném az ellenség érdekeit, ami ellenkezőnek a közérdekkel.

Knox munkáspárti képviselő az alsóházban felvetette az angol-szovjet

vezetek tagjai letérdepeltek és hangosan imádkoztak a békéért. A szenátus előtt is tüntettek, ahol a törvényjavaslat vitája éppen folyt. A rendőrök közbeléptek, szétszórták a tömeget.

tárgyalások ügyét. Buttler államtitkár a kérdésre adott válaszában utalt arra, hogy januárban ugyanebben a kérdésben már nyilatkozott. A szovjet még mindig nem mutatott hajlandóságot arra, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék.

Nagyerejű bombatámadás Dél-Wales ellen.

Londonból jelenti a Reuter: A légügyi minisztérium jelenti csütörtökön reggel: A csütörtökre virradó éjjel ellenséges repülőek támadást intéztek az egyik dél-walesi város ellen. A nagyerejű bombák igen sok házból és kereskedelmi épületben kárt okoztak. A gyújtóbombáktól tűz támadt. Az áldozatok közül igen sok vasztette életét London és vidéke ellen is intéztek rövid ideig tartó támadásokat, itt az áldozatok száma csekély. A támadás kevéssel éjjel után ért véget. A leghevesebb rohamok a London szomszédságában levő grófságokban zajlottak le.

Angliában bevezették az egytál étel-rendszer.

Newyorkból jelenti a NTL: Mint Londonból jelenti, az angol élelmiszerügyi minisztérium elrendelte, hogy a jövőben az angol vendéglőkben csak egytál ételt szolgálhatnak ki

Japánban azt hiszik, Amerika nem üzen háborút Németországban

**Japán el akarja kerülni a háborút Amerikával.
A kezdeményezésnek azonban Amerikából kell kiindulnia**

Washingtonból jelenti a NTL: Nomura japán nagykövet az Egyesült Államokban tartott első sajtóértekezleten kijelentette, hogy el kell kerülni a háborút az Egyesült Államok és Japán között. Rámutatott arra, hogy ebben az irányban a kezdeményezésnek az Egyesült Államok részéről kell kiindulni. Jelenleg nincsen olyan kérdés, amely a két államot háborúra kényszerítené.

Japán gazdasági eszközökkel békeesen igyekszik terjeszkedni dél felé és minden lehetőséget megtesz arra, hogy az erőszak alkalmazását megakadályozza. A japán-német-olasz szövetséggel kapcsolatban kijelentette a nagykövet, hogy Japán a Csendes Óceán békéjét fenn akarja tartani, ezért a szerződés megkötésénél nem gondolt az Egyesült Államokkal való háborúra.

Japán részről azt hiszik, hogy az

Egyesült Államok nem fog Németországnak nyíltan hadat üzenni és nem kerüli sor a háromhatalmi egyezményben Japánra háruló kötelezettségek teljesítésére.

Japánellenes hangulat az amerikai képviselőházban.

Washingtonból jelenti a NTL: Az Atlanti és Csendes-óceáni tengerészeti kikötők megerősítéséről szóló törvényjavaslat vitája során a képviselőházban erős japánellenes hangulat nyilatkozott meg. Különösen azt bírálják, hogy az Egyesült Államok az utóbbi két évben hadianyagot szállított Japánnak. Az egyik képviselő azt követelte, hogy ne engedjék meg a Japán által rendelt hadianyag elszállítását. Egy másik képviselő azt követelte, hogy közöljék Japánnal, ha Singapore ellen intéz támadást az Egyesült Államok hajóhada elvágná

A párizsi német nagykövet Darlannal való tárgyalása után Berlinbe utazott

Az amerikai nagykövet állt Laval és Darlan közé?

Párizsból jelentik: Darlan és Laval szerdai megbeszélése után politikai körök megállapítják, hogy Laval visszatérése nem vált valószínűvé. Arról beszélnek, hogy a francia belpolitikai életben egész sereg változás megy végbe.

Belgrádból jelentik: A Politika vichy-i jelentése szerint Darlan, miután a Párizsban tartott tanácskozá-

sokat folytatja Lavallal és Abetz német nagykövettel, visszaérkezett Vichybe. Abetz párizsi német nagykövet Berlinbe utazik, ahol jelentést tesz.

Belgrádból jelentik: A Politika párizsi jelentése szerint az új Nemzeti Néppárt nevében a Fontenois megállapítja, hogy az amerikai nagykövet az oka, hogy nem jött létre megegyezés Laval és Petain között.

Ujabb részletek a francia arany meneküléséről

A Dakarba szállított aranyért intézett támadást De Gaulle? — Az USA tizenkétmilliárdot lefoglalt a hatvanmilliárd értékű francia aranyból

Párizsból jelenti a NTL: A Matin érdekes részleteket közöl száz milliárd frank értékű francia arany elszállításáról. A lap szerint Büllét, az Egyesült Államok párizsi nagykövete a fegyverszüneti egyezmény aláírása után, amelynek értelmében egyik fél sem köti külön békét, Reynoudt felszólította, hogy a francia aranyat biztonság okából szállítsa az Egyesült Államokba.

Reynoud beleegyezett és a pénzügyminisztert utasította, hogy 60 milliárd értékű aranyat küldjön az Egyesült Államokba. A 40 milliárd értékű arany Párizsból Namourba, onnan Bordeauxba, majd Clermont-Ferrandba került. Később Reynoud úgy határozott, hogy az aranyat Dakarba vigyék.

De Gaulle, aki tudott arról, hogy Dakarban van a 40 milliárd értékű

arany, bizonyára ezért intézett Dakar ellen támadást. A 40 milliárd frank egyrésze később Délamerikába került a gabona és húsvásárlások fedezésére.

Az Egyesült Államok a 60 milliárdból rövidesen 12 milliárdot lefoglalt, 40 milliárd ugyanis belga tulajdon volt. Belgium és Franciaország verecsége után ugyan kiadták ezt a 40 milliárdot. A Londonba menekült belga kormány azonban Anglia segítségével elérte, hogy ezt az összeget lefoglalták Amerika számára.

Kanada áttér a tervgazdálkodásra.

Newyorkból jelenti a NTL: Kanada lőszerügyi miniszteriumának fémellenőrzési biztosa bejelentette, hogy Kanada a háború következtében áttér a tervgazdálkodásra. Számozni lehet a személyes szabadság korlátozására is ezzel kapcsolatban.

A Szezei-csatornán megszűnt minden hajóforgalom

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Beruból jelentik: Február 5-ike óta szünetel a hajóforgalom a szezei csator-

nán. A német légi erők támadásai okoztak olyan károkat, amelyeknek nyomait nem lehetett eltávolítani.

Ásványolaj és földgáz után nagyszabású kutatások indulnak Magyarországon

Német vállalat vette bérbe a déli megyékben a kutatási jogot. Erdélyben a magyar állam folytatja a földgáz-kutatást

Budapestről jelenti MTL: Varga József m. kir. iparügyi miniszter a képviselőház február 13-iki ülésén nyújtotta be a Vintershall A. G. berlini céggel ásványolaj-félek és földgáz kutatási, valamint bányaművelési jogra vonatkozóan kötött szerződésről szóló javaslatát. Megfelelő termelési részesedés fejében a Csonka-Alföld délkeleti részén Békés, Csánád, Csongrád és Bács-megyék területére vonatkozóan kötött a miniszter a német társasággal ásványolaj-ku-

tatási és kihasználási szerződést. A most bérbadott területen különösen kockázatos és költséges kutatásokra van kilátás, mert ez a terület eddig teljesen ismeretlen és a kutató forrásoknak előreláthatóan igen nagy mélységbe kell lehatolniuk. A németek vállalták ezt a feladatot és a kutatást már tavasszal megkezdik.

A magyar államkincstár saját kutatásai az Alföld észak felében és ennek határmegyéjében, valamint Erdélyben teljes erővel folynak.

Hóman Bálint miniszter megkoszoruzta Szófiában a hősök emlékművét

Fogadta a magyar egyesületek küldöttségét is

Szófiából jelenti a MTL: Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter bulgáriai látogatásának harmadik napján, szerdán ünnepélyes keretek között megkoszoruzta a szófia 1-es gyalogezred laktanyájában elhelyezett hősi emlékművet. Utána több iskolát keresett fel, így a magyar iskolát is, delután pedig Szófia közelében a bojanai templomot tekintette meg, amely eredetileg a XI-k században épült és 1250-ben építeték újra.

Jungerth-Arnóthy Mihály szófia magyar követ szerdán délben félket-

tőkor villásreggelit adott Hóman Bálint miniszter tiszteletére.

Delután a magyar követségen fogadta Hóman miniszter a szófia magyar egyesületnek és a szófia magyar munkások Petőfi körének vezetését. Este az operában díszelőadást rendeztek. Utána Jungerth-Arnóthy Mihály szófia magyar követ felesége a magyar követség palotájában a miniszter tiszteletére fogadást rendezett. Csütörtökön a miniszter és kísérete különvonaton a Rila kolostor meglektetésére megy, ahonnan este tér vissza.

Nagyváradi mozaik

Képes levelezőlap jelszik előttem, amely egy nagyváradi vezető hivatalnok címére érkezett a Felvidék egy kis helységéből.

„Meglepődéssel olvastam az újság-ból, — írja a képezlap, — hogy Váradon több utcát zsidóul neveztek el. Igaz volna ez? Kétségbeesítő Hát Várad, gyermekéveim szeretett városa ide sütyedt volna? Remélem, hogy ez csak kacsaár.”

Nem kacsa ez, kedves felsőmagyarországi levélíró. Más tájakon ez bizonyára elképzelhetetlen, de Nagyvárad egész különleges terep, ahol a zsidó sajtó, a zsidó társadalmi és gazdasági élet évtizedeken át annyira megdolgozta a lelkeket, hogy ez a zsidó névre való utacerezéselés lehetséges volt. Ez joggal keseríti el a felvidéki levélíró, de viszont meg kell nyugtatnom őt, új szellem kezd útat törni a lelkekben, amire bizonyíték az is, hogy a megdöbbentő utacerezéseket a keresztény magyar közvélemény nagyrésze megülközssel vette tudomásul.

A Szent Monikáról elnevezett katolikus nőegylet teájáról, amelyen tárcaválogatás közel kétezer ember jelent meg, sokat beszélnek a városban és méltán, mert a nemrég létesült nőegylet vezetősége valóban tiszteletreméltó társadalomszervező munkáról tett tanúságot a nagyszabású teadélután sikeres megrendezésével. Nem kisebbíti ezt a sikert, hogy a rendezésnek, éppen a közönség nem várt tömeges részvétele miatt, voltak apró zökkenői s legkevésbé az befolyásolhatja a kérdéses teadélutánról alkotott jóvéleményt, hogy a társadalomnak úgyszólván minden rétege képviselve volt a kedves farsangi összejövetelen, hiszen éppen ez a testvéri összefogás fokozza az ilyen jellegű rendezvények szociális értékét.

Más baj volt a Szent Monika teadélutánon, amiről azonban csak kevesen tudnak. Mindjárt leszögezzük, hogy ezért a lényegbevető hibáért nem az egyesület vezetői felelősek s ha ezzel az ügygel e hasábkon foglalkozunk; főként azért tesszük, hogy azokat, akik a vezetőség hölgyei esetleg vádakkal illetnék, fölvilágosítsuk a tényállásról.

A hölgyek ugyanis a kiszolgálás megkönnyítése céljából a Katolikus Kör vendéglőjének bérletjére, Török Antalra bízták a tea kimérését, termé-

szetesen megfelelő megállapodás alapján. A vendéglős azonban, régi jó magyar recept szerint, úgy látszik, nem akart bajlódni, „vacakolni” a teakiméréssel és sokkal kényelmesebbnek találta, ha kiadja albertetbe a teát. Es kinek adta ki? — Fogózanak meg, hölgyeim és uraim. — A Schwarzoknak.

Schwarz és Schwarzné a kifizűtt időpontban, teás és cukros csomagokkal és gyanus tisztaságu felszerelési tárgyakkal meg is jelent a teadélután helyiségében.

— Jöttünk teát főzni, — mondták nagy lelki nyugalommal, miután kellő hajlongások között bemutatkoztak.

A hölgyek azt hitték, hogy rögtön elájulnak.

— De hiszen mi Török úrral állapodtunk meg!

— Nekem viszont, — felelte a zsidó, — Török úrral van megállapodásom.

A rendező hölgyek erre kétségbeesetten szaladtak Török úrért, de azt nem lehetett előkeríteni. S már gyülekezett a közönség, tea nélkül pedig mégse lehetett megtartani a teadélutánt s így kénytelenek voltak belenyugodni, hogy a zsidó Schwarz mérje a keresztény magyar társadalom pénzéért a katolikus teát.

Török ur azonban felelős azért, hogy Schwarz és Schwarzné a katolikus teadélutánra betolakodhattak.

Panaszkodnak a keresztény magyar piaci textiláru-kereskedők. Semmiképpen se tudnak áruhoz jutni. Ugyanakkor a zsidó cégek, lánc-kereskedelem útján korlátlan mennyiségben szereznek be árut és nagy forgalmat bonyolíthatnak le. „A különböző helyi szállítók, — írják, — csak a zsidókat szolgálják ki s mi semmiféle úton nem tudunk áruhoz szert tenni. Ha felutazunk Budapestre áruvásárlás céljából, a nagykereskedők, látván, hogy kereszténnyel állanak szemben, a legnagyobb sajnálkozások közepette udvariasan elutasítanak, ugyanakkor amikor a zsidók megrakodva jönnek el tőlük s aztán olyan üzérkedést, árdragítást visznek véghez, amivel szemben tehetetlenül áll a vásárló közönség.”

Csak egy panasz a sok közül annak megvilágítására, milyen védetlennül áll a keresztény magyar kereskedő

(j. b.)

HEROIKUS KÜZDELEM A DUNA JEGE ELLEN

Hazaérkezett, szemleúti ról a földművelésügyi miniszter. — Árvízvédelmi értekezlet ül össze. Kalocsa helyzete még mindig súlyos

Budapestről jelentik: (MTI) Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter kénnapos alföldi szemleútról visszaérkezve, elrendelte, hogy a szükséges intézkedések elmozdítására értekezlet üljön össze. Bánffy államtitkár elnöklésével ma tartják meg az értekezletet. Az árvizek és a vadvizek egyes vidékeken a lakóházakat és más épületeket veszélyeztetnek ezért minden

rendelkezésre álló eszközzel egységes terv szerint kívánja biztosítani a földművelésügyi miniszter az árvizek levezetését.

Az árvíz-értekezlet tárgyalja emellett a tavaszi mezőgazdasági termelő munkálatok érdekében szükséges intézkedések megállapítását a vízzel borított vagy belvizektől fenyegetett területeken.

Ordasnál mozgásban van a jég.

A MTI munkatársának az árvízvédelmi kormánybiztoságon szerzett értesülése szerint Ordasnál a jég mozgásban van. Eddig tíz centiméteres apadás tapasztalható. Kalocsáról jelentik, hogy a jég egész szélességben megmozdult. Dunavescén szorult láthatóan lehúzódt a víz. A legfőbb tanyája megközelíthető. Kalocsán és Kiskörös közötti területen három helyen folyt át a víz. Fülöpszállás községet a Duna vize déli, délnyugati irányban megközelítette. Az első védőgátat áttörte a víz, a másodikat még nem. Dunapataj Kiskörös, Kalocsa közötti területen a helyzet rosszabbodott. Az Alasztó—Kecel csatorna jobbra balra kiszélesedett.

A Duna alsó szakaszán is bombázzák a jégtakarót

A MTI munkatársa az árvízvédelmi kormánybiztoságon a következő értesüléseket kapta:

Délután fél három órakor jelentették, hogy a jég a Duna egész hosszában zajlik. A zajló jég északi határa akkor még Pakstól északra, déli határa pedig a hajai híd felé északra egy kilométerre volt. Úszodát körülvette az árvíz, a nyugátakat tovább emelik. Egyelőre nem fenyeget közvetlen veszély. A védő gáttöltés jelenleg a magas vizet elbírja.

Dunavescse felett az ár már teljesen megszűnt. A község biztonságban van. Apostagnál elenyészően csakély víz folyt le. Fülöpszállás helyzete javult. Az árvíz lefelé vonult. Rövidesen rohamos apadás várható. A kalocsa-i töltések nem voltak veszélyben. Madóc község körül van zárva. Lakóit a magasabban fekvő részekben helyezik el. Repülőgépen végzett megfigyelések alapján délután fél négy órakor jelentik Dunavescse, Apostag Solt és Harta közötti szakaszon láthatóan apad a víz.

Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár árvízvédelmi kormánybiztos ma délutáni közlése:

A Duna magyarországi alsó szakaszán a jégtorlaszok következtében keletkezett magas vízállás szükségessé tette a folyó jégtakarójának bombázását. Bartha Károly honvédelmi miniszter engedélye alapján a robbantást ma délelőtti sikerrel végrehajtották és a jég uszása mindenütt megindult. Dunavescén az apadó víz mellett is továbbépítik sebtiben a körgátat. A gátak itt-ott átszakadnak és újabb munkát adnak a védőknek.

Kalocsa helyzete súlyosbodott.

Két áteresztöltést a víz átnyomott, az egyik beszakadt töltésen sok víz nyomult át. A töltés betömésének munkája folyik. Fülöpszállás helyzete enyhült. A mentési munkálat az egész elárasztott területen folyik.

Bajánál megállt a jég, bombázzák kelt.

Szerdán délután két órakor hatalmas jégtáblák kezdtek uszni a Dunán. Az óriási jégtömbök néhol két méternyire is kiállottak a vízből. A jégzajlás egyenletesen haladt lefelé. Délután 3 óráig a vízállás Bajánál egy méterrel emelkedett ettől az időtől kezdve már apadás kezdődött és 4 óraig tíz centiméterrel apadt a víz szintje. Később

a megindult jégtorlasz Bajánál megállt, úgy hogy újra magas vízállást idézett elő. A jégtakarót bombázni fogják.

Kalocsát körülfogta az árvíz

Kalocsáról jelentik: (MTI) A kalocsa-foktói uton teljes erővel folyik a védekezés. Több tanyára behatolt a víz. Szakmár községet is körülvette a víz. A főispán elrendelte több veszélyeztetett község kiürítését. A menekülteket a veszélytől nem fenyegetett Csüsköd községbe szállították. Kalocsán eddig az árvíz kevés kárt okozott.

Bajáról jelentik: (MTI) Reggel fél 9 órakor Bajánál, a hid lábánál megakadt jég 8 órakor elindult és mintegy 8000 méteres hosszúságban a jég így levonult. Ez idő szerint a kocányi átvágás alsó végétől Vajaszatorkig 13 kilométer hosszú jégdugó akadályozza a víz lefolyását. Ez azonban nem okozhat veszedelmes helyzetet. Biztosra vehető, hogy ez a jégdugó rövid idő alatt szintén ura kel és hamarosan elhagyja a magyarországi Dunát.

Apostagnál kitört és az ártéren kifolyt víz Kalocsa felé vonul. Soltnál már egyméteres apadás mutatkozik. Természetesen ezzel kapcsolatban a kiömlött víz fog lefelé vonulni és a délebben lévő területeket hozza nehez helyzetbe. Elsősorban Kalocsáról van szó, amelyet három oldalról vesz körül a víz. A várost már csak Baja felől lehet megközelíteni. A Kalocsa—Foktó közötti törvényhatósági utat 500 főből álló közérő éjjel-nappal hősiess munkával védi. Minden remény megvan rá, hogy eredményesen.

A kíváncsiság áldozata lett a jég robbantásánál egy erdőőr.

Szekszárdról jelentik: (MTI) Herczeg János erdőőr hatósági felügyelet ellenére se hagyta el ma délelőtti a dunai jégtakaró repülő által bombázott

területét és felségével az egyik erdőből figyelte a bombázás hatását. Az egyik ledobott bomba darabja súlyosan meg-

A 36 os bizottság előtt a zsidótörvény alapján elbocsátandó alkalmazottak ügye

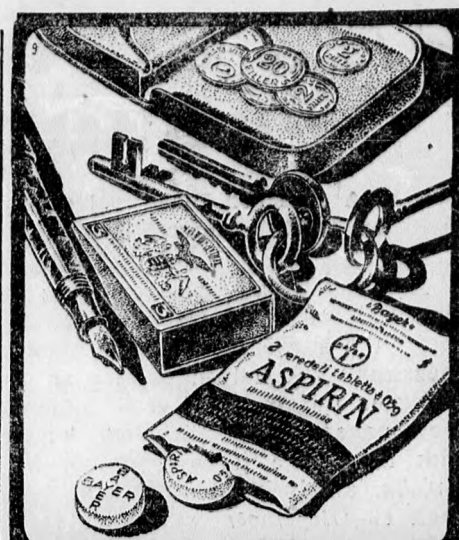
Megállapítják a felmondási időt és a legmagasabb illetményt

Budapestről jelentik: (Budapesti Ertesítő) A 36 tagú országos bizottság péntek délelőtti ülésén nagyfontosságú kormányrendeletet tárgyal.

A rendelet a zsidótörvény következtében elbocsátott és a jövőben elbocsátandó magánalkalmazottak felmondási járandóságát és egyéb illetményeit egészen új alapon szabályozza. A kiadandó rendelet szerint mindazoknak a zsidó alkalmazottaknak, akik 1938. május 29-étől, tehát az első zsidótörvény életbelépésétől a törvény végrehajtásának befejezéséig kiváltak a vállalatoktól, csak a törvényes felmondási illetményét és a törvényes végkielégítést szabad kifizetni. Ha pedig nyugdíja van csak a nyugdíjat. Amennyiben részükre akár a multban többet fizettek ki, akár a jövőben fognak kifizetni, ezt a többletet vissza kell téríteni.

A visszatérítés kötelezettségét a közérdekeltségek felügyelő hatósága hivatalból mondja ki és folytatja le. Ha pedig a kiszámítás alapjául szolgáló illetmény a vállalat vagyoni helyzetéhez, akár az ország közgazdasági helyzetéhez, vagy az általános kereseti viszonyokhoz mérten feltűnően magas akkor a közérdekeltségek felügyelő hatósága kérelem nélkül leszállítja a törvényes felmondásra járó illetményt és a törvényes végkielégítést és a többletet visszafizeteti.

Ugyanígy módon kell leszállítani hivatalból a magas nyugdíjat, sőt az

MINDIG JÓ
HA KÉZNÉL VAN
AZ
ASPIRIN
TABLETTA

sebesítette az erdőört és könnyebb sérülést ejtett feleségén. Mentőcsónakkal szállították el, de a jégtáblák között a csónak csak nehezen haladt előre.

Herczeg Jánost bevitték a szekszárdi kórházba, de utközben olyan sok vért vesztett, hogy a kórházban kiszervezték. Feleségének sérülése könnyebb természetű.

özvegyi nyugdíjat és az árvák járandóságát is.

E rendelkezések hatását egyfelől az a szabály biztosítja, hogy a tulajdonos a felügyelő hatóságok hivatalból hajtják be, másrészt az a szabály, hogy a tulajdonosokért felelős személyeket büntetéssel sújtják és ha kell kötelezik a tulajdonosokért felelős személyeket büntetéseire. A rendelet azt is hangsúlyozza, hogy rendelkezési nem irányulnak kisemberek ellen, amennyiben hatálya alól már eleve kiveszik a havi háromszáz pengős vagy még alacsonyabb fizetésű alkalmazottakat.

A rendelet hatályba lépése előtt történt tulajdonos visszafizetésének szabályait pótlólag egy olyan rendelkezés is található az új rendeletekben, amely a zsidótörvény végrehajtásától függetlenül lehetővé teszi, hogy a vállalat kérelmére, tehát nem hivatalból a vállalat az alkalmazott túlméretezett felmondási és egyéb illetményeit a jövőre nézve le lehessen szállítani. Megadja viszont a lehetőséget arra, hogy az alkalmazott a szolgálati szerződését jóváhagyás végett előre bemutassa. A felügyelő hatóságnak hozzájárulása esetén nem kell attól tartani az alkalmazottnak, hogy a megszűnése esetére járó illetményeit annakidején le fogják szállítani.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-at.

22
február

Nagy bál

Epió. vas, fém, és faiparosok bálja

a ref. kulturpalotában

Az elpusztult Solt község szörnyű éjszakája

A „Nemzeti Ujság”-ból vesszük az alábbi megrendítő riportot.

Solt, február hó.

A környék valóságos tengerhez hasonlít. Minderült viz, viz, viz. Viz borítja a mezőségeket, az utcákat, a házaknak sok helyen egészen az ereszéig ér a jeges ár. Egyedül a község egy magasabban épült része emelkedik még ki a jeges áradatból és a szőlők, amelyek domboldalon terülnek el. Ott most százak és százak várják a mentőcsónakokat, hogy biztosabb helyre tovább szállítsák őket. Solt község csaknem teljesen elpusztult.

Vasárnap délben Bartha Károly honvédelmi miniszter autóján végigjártuk a veszélyeztetett vidéket. Ekkor már megállapítható volt, hogy a Duna több helyen kilépett medréből, elárasztotta a parti részeket, de egyelőre szó sem volt arról, hogy a községet is veszély fenyegetheti. Az apostagi templom tornyából azonban megdöbbenő látvány tárult a szemlélő elé: a Duna hatalmasan megduzzadt, jeges árja észak felé folyik. Délután már súlyosabbra fordult a helyzet. A Duna egyre nagyobb területeket foglalt el, a jegesár mindjobban közeledett a község felé, amelynek lakossága kétségbeesetten szemlélte a veszedelmet. A községben idejekorán kibollatták a közeledő veszélyt, de a holmijaikhoz ragaszkodó, ingóságait, jószágait feltű emberek nem akarták elhagyni fészkeiket az utolsó pillanatig sem.

— Inkább magunk is itt vesszünk, minsem hogy lovainkat, állatainkat pusztulni hagyjuk.

Zúgva, bömbölve száguld a víz...

Senki sem volt hajlandó menekülni a magasabban fekvő szőlőhegyre, amely még biztonságot nyújtott. Délután 5 óra volt. Szürkületi kezdett már, amikor az áradat elérte a község szélső házait, behatolt a házakba is. A kétségbeesett emberek most már kisebb holmikat kaptak magukhoz, rohantak a víz felé, amely zúgva, bömbölve száguldott a nyomukba.

Az egyik menekülő egy sonkát, a másik egy darab szalonnát, a harmadik egy zsirosbödönt, a negyedik két üve gparadicsomot, az ötödik egy kis stelázsit szorongatott a kezében, azt, amit kétségbeesése pillanatában, fejvesztetten kézberagadott és rohant, rohant a szőlők felé, a most már egyedüli menedék irányába. Kétségbeesetten sikoltozó asszonyokkal, gyermekeikkel kereső anyákkal, síró gyermekekkel és szenvedő arcú férfiakkal télt meg csakhamar a szőlőhegy oldala és a község magasabban fekvő része.

Fejvesztett menekülés a koromsötétben

Este 7 órakor váratlanul sötétség borult a községre. Az ár előntötte a villanytelepet és megszűnt az áramszolgáltatás. Koromsötétben fejvesztetten menekültek most már az emberek, holmijaikat is eldobálva, pusztán életüket igyekeztek menteni. A község előjáróságának néhány tagja a tűzoltószertárba rohant fáklyáért, de mindössze csak kilenc darabot találtak. Ezekkel siettek vissza az emberek segítségére, akik már tudták menekülni az ár elől és há-

zaikba rekedve várták sorsukat. A délután folyamán katonaság érkezett a községbe, de mindössze 14 darab pontonnal, mert a katonaság többi osztagai elakadtak az árvízben. Az ár ereje azonban olyan hihetetlenül erős volt, hogy az izmos katonák sem tudták az ár ellenében megmozdítani a hatalmas csónakokat és hiábavaló volt minden erőfeszítés, hogy megközelítsék a rozoga vályogházak telején kuporgó szerencsétleneket.

Egész éjszaka folyt a mentési mun-

ka, már amennyire ezt a lehetőségek engedték. Mindössze egy keresztulcán lehetett megközelíteni az embereket. Innen ki is hordták a lakókat, a jószágok azonban bent pusztultak az istállóban. Éjszaka rémületes hangok töltötték meg a környéket. Az elárasztott házakból egyidejű felhangzott a kétségbeesett segítségkérés, majd ez is elhalt. Később egy-egy roppanás jelezte, hogy összedől egy-egy ház, amelyben nem lehet tudni, hogy emberek voltak-e még.

„Tönkrement ember vagyok!”

Amerre csak járhat az ember, illetve amerre csónakja elhaladhat, mindenütt megdöbbenő látvány fogadja. Az emeletes malomépület egyik oldalfala teljesen eltűnt, beomlott. Másutt házak dőltek össze kártyavárként. Van olyan ház, amelynek egy-egy fala omlott be és a szobában még láthatók a polcok vagy asztalok, amelyeken szegényes cédók van összehalmozva és ezt a hűséges kutya őrzí, amely bentrekedett a szobában.

Egy ember kétségbeesetten kiáltoz segítségért:

— Mentsek meg az állataim! Tönkrement ember vagyok!

Csónakostól együtt eltűnt két csendőr

Ma reggel megdöbbenve beszéltek arról, hogy két csendőr, akik még hétfőn résztvettek a mentési munkálatokban, csónakostól együtt eltűnt. Azzal távoztak, hogy folytatják a dűldező házakban maradt emberek kimentését, de azóta teljesen nyomuk veszett.

Hétfőn megkezdtek a Duna jégtorlásainak bombázását. A hatalmas erejű robbanásoktól és a nehéz bombák okozta jégnyomástól több rozoga viskó beomlott. Egyelőre nem lehet kiszámítani, hogy emberéletben milyen kár esett, de az bizonyos, hogy szörnyű volt a pusztulás és a va-

gyoniakban óriási a veszteség. Majd csak a víz eltakarodása után lehet megállapítani, hogy mi volt Solt község vesztesége emberéletben és vagyonyban.

A Soltól három kilométernyire fekvő Kissolton még szörnyűbb a helyzet. Itt is hirtelen lepté meg a lakosságot az árvíz és egymásután dőltek össze a házak, amelyeknek nagyrészt egészen a tetőzefel elárasztották a hullámok. Egyes házak tetőzefel még látni oltrekedt és kétségbeesetten kiáltozó embereket, akiknek megmentésére mindent elkövetnek.

Papp Anurás

Szombaton érvényét veszti a leu-ercpénz

Az egy- és kétpengős papirpénzt a nyárig szintén ércpénzre váltják be

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Nemzeti Bank a folyó hó 22-én a visszacsatolt erdélyi és keleti részekben befejezi a forgalomban levő leu érmék átváltását. A leu bankjegyek forgalmát, mint ismeretes, még a múlt év szeptember 30-án beszüntették. Február 22-től kezdve a leu értékű érmék is elvesztik fizetési jellegüket és a visszatért területeken már csak a pengő értékű bankjegyek és érmék lesznek az egyedül törvényes fizetési eszközök. Ez alkalomból illetékes helyen újból rámutatnak arra, hogy a Nemzeti Bank által kibocsátott egy és két pengős bankjegyek csak addig maradnak a forgalomban, amíg a szükséges pén-

zek verésével az állami pénzverde elkészül. Ez néhány hónapot vesz igénybe, úgyhogy a bevonás előreláthatóan már a nyár folyamán lehetővé válik.

Itt írjuk meg, hogy Nagyváradon a magánbankok szombaton délig fogadnak el beváltásra román ércpénzt, amennyiben a Nemzeti Bank ezt a határidőt meg nem hosszabbítja.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVÍZ

A román megszállás alatt kipuštult az erdélyi félvér-lóállomány

A földművelésügyi miniszter intézkedett az erdélyi lóanyag felírásításáról

Budapestről jelentik: (MTI) A földművelésügyi miniszter már a keleti és erdélyi országrész megszállása idején gondoskodott arról, hogy a hadsereg-parancsnokságok mellett szakértők működjenek, akik a lótenyésztésről pontos tájékoztatást adnak. A beérkezett jelentésekből megállapították, hogy az elsőrendű erdélyi félvér lóanyag a megszállás alatt jelentékeny mértékben kipuštult. Nem elég tehát fedőmunkáról gondoskodni, hanem egyes vidékeken kiváló minőségű kancákat is kell juttatni a gazdák kezére.

Báro Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter ennek megfelelően intézkedett és már az idén mintegy 1300 kancát osztat ki. A gazdák a juttatott kancákat igen kedvező vételárban öt év alatt kamatmentesen fizethetik meg. A kancák szétosztását az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet vállalta. A kiosztásra kerülő kancák egyik összpontosító helyén, a választói ménes gazdaságban 300 tenyészkanca kiosztása az erdélyi gazdaközönség nagy és telkes érdeklődése mellett folyamatban van.

Nagytakarítás
előtt keresse fel
háztartási osztályomat!
Praktikus, olcsó újdonságok megtekintésére vételeköltséget nélkül tisztelettel meghívom
Farkas István
„APOLLO” Drogeria
Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-b.

A gumiabroncsok bejelentése

A nagyváradai m. kir. adóhivatal a m. kir. miniszteriumnak 790—1941. M. E. számú rendelete értelmében a következő hirdetményt adja közzé:

Minden olyan — akár természetes, akár jogi — személy, akinek gumiabroncs (köpeny, tömlő, tömör-gumiabroncs) van a birtokában, köteles azok darabszámát, gyártmányát gyári számát és méreteit a jelen rendelet hatálybalépésétől számított 3 nap alatt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek bejelenteni. A bejelentést a jelen rendelethez mellékelni mint a szerint rendszeresített nyomtatvány felhasználásával kell megtenni. A bejelentett gumiabroncs tulajdonosának személyében bekövetkezett változást a régi tulajdonos a gumiabroncs átadásától számított 8 nap alatt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek köteles bejelenteni. A gumiabroncs tulajdonosa azt is köteles bejelenteni, ha gumiabroncsát használatra másnak engedi át. A gépjárműkereskedők, általában olyan kereskedők (iparosok) akik gumiabroncsot tartanak raktáron, kötelesek a készletükben levő gumiabroncsról havonként összesítő kimutatást készíteni, s azt minden hó 5. napjáig a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek benyújtani. A bejelentésre vonatkozó nyomtatványokat, akik a m. kir. adóhivaltól (ajánlott levélben postán) még nem kapták meg, sürgősen szerzzék be a m. kir. adóhivaltól (Pénzügyi palota földszint 7-es számú szoba.) Ezen bejelentő lapokat díjmentesen adja ki a m. kir. adóhivatal.

Telf.: 18.01. Belvárosi Mozdó Rákóczi-ut 3.

Te csak pipáld Ladányi

Turay Ida, Vaszary Piri Rózsahegyi, Rádai Imre

Telf. 13-51. Korona Filmszínház (volt Dorian) Sas-palota

Budapesttel egyidejűleg:

ALIPANG

Fekete szultán Gary Cooper-rel

APOLLO Filmszínházban.

Ma!

DANKÓ PISTA

A válások megdöbbentő adatai

Közi-Horváth József a válások megszigorítását követelte a képviselőházban

Tasnádi-Nagy András elnök délelőtt tíz órakor nyitotta meg a képviselőház szerdai ülését. Bemutatta a soproni választókerületben időközben megválasztott Varga József ipar- és kereskedelmi miniszter megbízólevelét. Az interpellációk hosszú sora következett, majd a gazdasági csúcsminiszter programbeszédének megvitátását folytatták.

A válásokat törvénnyel kellene lehetetlenné tenni.

Közi-Horváth József általános figyelem középpontjába és egyhangú helyeslés mellett mondotta el második interpellációját az igazságügyminiszterhez a döbbenetes számú válásokkal kapcsolatosan az idevágó törvények sürgős revíziója érdekében. A válások döbbenetes szaporodása már a magyarság életérdekeit is veszélyezteti. Kérdi, módjában és szándékában van-e az igazságügyminiszternek a nemzeti veszedelem terjedését megkönnyítő, sőt elősegítő liberális szemléletű törvényes sürgős revíziójára a szükséges lépéseket megtenni. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter 1893 dec. 2-án terjesztette be a házasság államosítását célzó javaslatot. A törvényjavaslat benyújtását az akkori szabadelvű többség zúgó tapsokkal kísérte. Szilágyi kijelentette, hogy hosszú, évtizedes küzdelem után a liberáliszmus végre elérte elvei diadalának tetőpontját. Február 19-én, amikor megkezdtek a régi képviselőházban a javaslat tárgyalását, az utcán a liberális politikusokat nagy tüntető tömeg éljenezte, a kevés keresztény politikust pedig, akik a törvényjavaslatban a nemzet életérdekeinek sérelmét látták, a zsidó egyetemi hallgatóktól és a liberális újságoktól feltüzelt tömeg majdnem ütlegeléssel kísérte. A parlamentben a szazadelvű szónokok a keresztény képviselőket hazafiatlannak, ultramontánoknak, klerikálisoknak nevezték, mert szót mertek emelni a házasság államosítása és a házasságnak felmondhatósága ellen. Az 1894. évi XXXI. törvénycikk oly módon teszi lehetővé a házasság felbontását, hogy rekordot visz ezen a téren. Ez a szomorú magyar rekordok egyike. *Az Egyesült Államok három kicsiny államának kivételével a magyar házassági törvény teszi lehetővé a legkönnyebben a válásokat.*

Gróf Festetics Domonkos: Csereberélik az asszonyokat!

Közi-Horváth József: A törvényjavaslatl szemben hiába volt a püspöki kar pástörlevele, hiába voltak katolikus nagygyűlések Sopronban, Komáromban és hiába tiltakozott a keresztény közvélemény. Amikor a javaslat a főrendiház elé került, megismétlődtek a jeleink a Nemzeti Múzeum előtt. Bekövetkezett az, hogy

a magyar hercegprímást az egyébként nagyon engedékeny Vaszaryt a zsidógyerekekkel jeldühített tömeg botokkal fogadta. Hiába volt a főrendiház keresztény többségének tiltakozása. A törvény elfogadása és a Wekerle-kormány bukása után felmerült a terv, nem lenne-e okos dolog a törvény végrehajtását egyidőre elhalasztani. A törvényt mégis életbeléptették.

Elavult törvények nem tarthatók fenn a nemzet érdekeinek sérelme nélkül.

Negyvenhat esztendő szomorú tapasztalata meggyőzte a magyarságot arról, hogy az 1894. XXXI. törvénycikk nem tartható fenn tovább a nemzet életérdekeinek súlyos sérelme nélkül. A törvény életbeléptetése után 1904-ben 20 millió lakos mellett 3550 volt az évi válások száma. 1928-ban már Csonkamagyarországon alig 9 millió lakos mellett a válások száma 5560 volt. 1939-ben a házassági perek ügyforgalma a következő képet mutatta: az előző évről maradt 5682 válóperes ügy elintézetlenül, az év folyamán indítottak 3741 újabb válóperkeresetet. Ezek közül a házasság felbontásával végződött 5135 ügy. A felbontással végződött és az elutasított keresetek száma között érdemes összehasonlítást tenni, amiből kiderül, hogy a törvény teljesen rossz. 5135 felbontással végződött keresetl szemben mindössze 675 elutasított kereset van. A bíróság 1939-ben túlhalmozottsága következtében nem tudott elintézni 6086 válóperes ügyet. Ezek az ügyek átmennek a következő esztendőre s még hozzájuk csatlakozott 8—9—10.000 újabb válóper. A válóper után hány kiskorú gyermek maradt otthon nélkül? Hány az olyan gyermek, akiknek három apjuk, három anyjuk van, még sincs egyetlen apjuk, egyetlen anyjuk.

Károlyi József 1934-ben a felsőházban mutatott rá a törvény tarthatatlanságára. Ő elsősorban a magyar felsőbb társadalmi rétegek rossz példájáról beszélt, amikor azt mondotta, hogyan lehet kívánni a cselédektől, munkásoktól, hogy tisztelettel nézzenek a vidéki kúriákra és kastélyokra, amikor azt látják, hogy már a harmadik vagy a negyedik asszony vonul be oda. Szörnyű, hogy az alsóbb néprétegekben is hogyan terjed a válási epidémia. A nép pedig azt látja, hogy akiknek példát kellene adniok, a felsőbb társadalmi rétegek, a magyar közéleti előkelőségek hogyan csereberélik feleségeiket. A magyar nép azt látja, hogy előkelő urak, közéleti tényezők kiállanak és a tragédiáról beszélnek, hogy mi lesz a nemzettel, ha nem lesz gyermek, ugyanakkor pedig maguknak gyermekük nincs. De min-

denki látja, hogy minél feljebb megyünk, annál kevesebb gyermeket találunk.

A keresztény kormányzatok szégyene, hogy huszonkét év alatt nem talált módot ennek a kifejezetten liberális és a nemzet szempontjából bebizonyítottan káros törvénynek revíziójára. Ma beszélünk új korszakról, a liberalizmus elmúlásáról, de nem neveltséges dolog-e, hogy általában követeljük a liberalizmus eltűnését, ugyanakkor ilyen konkrét esetben, aminek megoldása pedig pénzbe se kerülne, huszonkét esztendő alatt

A pénzügyminiszter válaszolt az interpellációkra

Legfontosabb a tervszerű gazdálkodás megszervezése

Budapestről jelenti a MTI.: A Ház csütörtöki ülését Törs Tibor alelnök tíz óra után nyitotta meg. A napirend első pontján a 36 tagú országos bizottságban üresedésben levő tagsági helyeknek választással való betöltése szerepelt. A bizottság új tagjainak Bethlen László grófot, Teleki Mihály grófot és vitéz Lukács Bélát választották. Ezután áttértek a pénzügyminiszter gazdasági tervzetéről megindult vita folytatására.

Több hozzászólás után a pénzügyminiszter válaszolt a nyolcnapos vita során elhangzott felszólalásokra. Rámutatott arra, hogy szándékával nem adott elő részletes terveket. A vita anyagát áttekintve, megállapíthatja, hogy a parlament tagjai között nincs különbség abban, hogy tervszerű rendszeres gazdálkodás szükséges. A kritika abban csúcsosodott ki, hogy az expozéban nem mondtam konkrét terveket, hanem csak elvi célkitűzéseket. Minderre azt válaszolhatom, ha részletes programot adtam volna, akkor azt a kritikát kaptam volna, hogy elvi alap nélkül elveszttem a részletekben. Fődolog a tervszerű gazdálkodás megszervezése. Körvonalazta a feladat végrehajtását. A részletes végrehajtás már nem reá tartozik. Szóváltették a vitában a tervszerű gazdálkodás közlési módját is. Természetes, hogy minden cél mögött ott van a részletes terv. Különbösen sem szabad azt gondolni, hogy a terv valami merev dolog, elkészült és öt-tíz év alatt végre lehet hajtani. Nem lehet rajta semmit sem változtatni. A terv fejlődik, terebélyesedik. Az egyes részleteket is ismertetni fogja megfelelő helyen, részint a képviselőház és felsőház előtt, részint a 36 tagú bizottságban. Mindenkinél módja lesz az egyes részlet-tervezetekhez hozzászólni. Módot kell nyújtani arra, hogy gyakorlati szakemberek feltétlenül hozzászólhassanak a tervekhez. Ilyen részlettervek részben már ismertek is. Ebben az irányban

sem tudtuk kiharcolni a törvény revízióját. Mussolini az állami házasságok kizárólagosságát egy tollvonással eltörölte. A Szovjet, amely önmagán érezte meg ennek a törvénynek a a szörnyűségét, ma már mindenütt a szigorítás útjára lépett. Az állam érdeke, a magyar jövő érdekében hivatkozom, amikor a törvény revízióját követelem. De megmondhatom azt is, hogy sokan vagyunk ebben a képviselőházban, akik nem nyugszunk addig, amíg ezt a revíziót el nem értük és napirenden tartjuk ezt a kérdést, amíg ez a törvény meg nem változik. *(Általános helyeslés és taps a ház minden oldalán.)* Az interpellációt kiadják az igazságügyminiszternek.

Az ötvennégy bejegyzett interpelláció közül ezzel mindössze tizenhét interpelláció hangzott el.

fontos a mezőgazdasági hitel megszervezése is. Ezt már megoldottuk, úgy, hogy a mezőgazdaság rendelkezésére áll komoly beruházási célokra 4.5% kamat mellett, 5—15 esztendőig terjedő hitel.

Az ország talajviszonyainak felvételezésére irányuló munka az eredeti terv szerint nyolc évet vett volna igénybe. Ezt az időt négy évre szálítottuk le. A tagosítás tekintetében terv készült, amelyet szintén módjában lesz a háznak megismernie. A cukorrépa-termelés tekintetében éppen most jutottunk mind a gazdák, mind a gyárosok számára megnyugtató megoldáshoz. Az erdélyi ipar fejlődésének előmozdítására erdélyi iparszervező intézetet létesítenek, amely lehetővé teszi, hogy a meglévő ipartelepek megfelelően termelhesse-nek és növelhessék termelvényeiket. Végül új iparvállalatok alakulását is elősegítik. Ez csak egy pár konkrétum. Az ellenzéki oldalon is elismerték, hogy az expozé a kormány komoly akaratu elhatározását mutatja. Ez így van. Tulajdonképpen ezt akarta bejelenteni a beszédben és a tervet végrehajtani. A közvélemény számára rámutatni arra, hogy tervszerűség nélkül az 1940-es években nem lehet komolyan dolgozni. Amint az egyes ember saját gazdaságában, háztartásában szükség van bizonyos tervszerűségre, úgy a nemzet gazdaságában is tervszerűen kell eljárni.

A közérdeknek meg kell előzni az egyéni érdeket. Mindenki előtt nyilvánvalónak kell lenni, hogy az összetartásban van az erő. A nyolcnapos vita után nem tud mást mondani, mint a vita elején. Megismétli, hogy hálás köszönettel fogad minden segédkezést. Kéri a ház tagjait és az országot, segítsék a nemzet javára ennek a tervnek a végrehajtásában. A miniszter beszédét a kormánypárt oldalán nagy tapsal fogadták.

A ház mai ülése félkettőkor ért véget.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD.
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30.
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

A Duna-tanács első ülése

A magyar kiküldöttek is
Bécsbe érkeztek az ülésre

Wienből jelenti a NTI: Az ideiglenes Duna-tanács, amelynek hatásköre Brailáig terjed, csütörtökön tartja Bécsben német elnökléssel első érdemleges ülést. Az ülésen részt vesznek az olasz, a német, a szovjet-orosz, a magyar, a jugoszláv, a bolgár és a szlovák kormány képviselői.

KORVINLÁNCCAL ÉS KORVIN-KOSZORUVAL KÜNDÖTTETETT. MŰVÉSZEK ÉS TUDÓSOK. Budapest, a MTI. jelenti: A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Pásztor János szobrászművész és Rudnay Gyula festőművész Korvinkoszoru-tulajdonosoknak a magyar művészet terén szerzett érdemeik elismeréséért a Korvinnáncot adományozta. Burghardt Rezső festőművésznek, Megyer-Mayer Antal iparművésznek, Szőnyi István festőművésznek, Szentpétery Imre történettudósnak, Tamás Lajos irodalomtörténésznek, Angyal Pál jogtudósnak, Vladár Gábor jogtudósnak, Neuber Ede orvostudósnak, Podány Béla természettudósnak, Pogány Zoltán természettudósnak a magyar művészet, illetve tudomány terén szerzett érdemei elismeréséül a Korvinkoszorut adományozta.

NAGYFONTOSSÁGU HATÁROZATOKAT HOZTAK A KOMMUNISTA PÁRT MOSZKVAI KONGRESSZUSÁN. Budapest, a MTI. jelenti: (Mai Nap) Moszkvában a Kommunista Párt kongresszusán nagyfontosságú határozatokat hoztak. A teljhatalomra vonatkozó rendelkezéseket az iparban is végrehajtják.

LEVENTE KIKÉPZÉSRE KELL FENNTARTANI AZ ISKOLÁK UDVARÁT ÉS TORNATERMÉT. Budapest, a MTI. jelenti: A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a nyilvános iskolák fenntartói, jelegükre való tekintet nélkül, kötelesek az iskolák udvarát, tornatermét és felszerelését levontkiképzés céljaira átengedni.

Frenczel Sándor

tűkőr és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerekezés

Melegágyrómák és üvegek

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

A jugoszláv külügyminiszter február végén érkezik Budapestre. Budapestről jelentik: (Uj Nemzedék) Jól tájékozott diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a jugoszláv külügyminiszter a hónap vége felé érkezik Budapestre, ahol két napig marad. Utána még két napot tölt Magyarországon.

A Nagyvárad-i Iparosok Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete ertesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Szilágyi János, özv. Bodó Imréné, Deák Ernő, Bartha Gyula és özv. Takács Endréné (579, 580, 581, 582, 583-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 40, illetve 44 fillér befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőnek. Az elnökség.

HATSZAZ TONNA TÖRÖK PAMUT INDUL ROMÁN KIKÖTŐKBŐL, MAGYARORSZÁGRA. A háború következtében megszűnt az amerikai és az egyiptomi pamutbehozatal. Ilyen körülmények között gyáraink figyelmét fokozott mértékben a még fennálló behozatali lehetőségek felé fordult. Jelenleg az a helyzet, hogy Törökországból Perzsiából és Oroszországból hozhatunk be pamutot. A törökök hetekkel ezelőtt hatszáz tonna pamutot küldtek a magyar gyárpar részére. Ez a mennyiség hosszabb idő óta romániai kikötőkben van, mert a román hatóságok nehézséget támasztottak a pamut továbbszállítására. A diplomáciai közbenjárásra a románok most hozzájárultak a hatszáz tonna pamut Magyarországra való szállításához.

A MEZŐGAZDASÁGI KAMARÁK KÜLDÖTTSEGE A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERNÉL. Budapest, a MTI. jelenti: Br. Bánffy Dániel m. kir. földművelésügyi miniszter ma fogadta a mezőgazdasági kamarák küldöttségét. A kamarák nevében gróf Khuen-Héderváry Károly felajánlotta a kamarák legmesszebbmenő támogatását abban a munkásságban, amely a földművelésügyi miniszterre hárul és kérte a kormányt, hogy biztosítsa a minél szorosabb együttműködést a kamarák és a földművelésügyi kormányzat között. A miniszter válaszában rámutatott arra, hogy munkájában teljes mértékben támaszkodni kíván a kamarákra, tisztában van azok jelentőségével és munkájuk fontosságával.

Az osztályorszájáték mai húzásán négyezer pengőt nyert 26.526, 38.005, háromezer pengőt 84.469, kétezer pengőt 34.561, ezer pengőt 10.210, 27.943, 34.354, huszezer pengőt 55.800, tízezer pengőt 58.565, háromezer pengőt 17.683, kétezer pengőt 54.722, ezer pengőt 25.671, 67.316. (Felelősség nélkül).

Mennyibe kerül egy oroszországi telefonbeszélgetés? A napokban nyílt meg Magyarország és Szovjetországnak között a telefonforgalom. A postavezérgazgatóság közlése szerint a telefonbeszélgetések szempontjából Oroszország területe nyolc díjzónára oszlik. A beszélgetések díja hárompercenként a díjzónák távolsága szerint 5,30 aranyfranktól 46,40 aranyfrankig terjed. A legolcsóbb díjzónába tartozik többek között: Bresztlitovszk és Csernovitz. A második díjzónába 7,30 frankos beszélgetés mellett: Minszk, Kíev, Odessza, Riga, Szobaszipol. A harmadik 10,30 frankos díjzónába: Leningrád és Moszkva. A negyedik 13,10 frankos díjzónába: Gergij, Ivanovo. Az ötödik 17,90 frankos díjzónába: Baku, Archangelszk, Molotov, Murmanszk. A hatodik 25,40 frankos díjzónába: Omszk, Tszkend. A hetedik 35,90 frankos díjzónába: Irkutsk. A nyolcadik, legdrágább 46,40 frankos díjzónába: Vladivosztk, Vorosilov. A gyengeforgalmú órákban a beszélgetés díja 33 százalékkal olcsóbb.

A Törökös ökölvívó szakosztálya vasárnap délután 5 órai kezdettel nagy városközi ökölvívó mérkőzést rendez a Modern Színház helyiségében (Sas-palota), Budapest válogatottjával, amely a budapesti B. vasutas és az MTK ökölvívó csapatából tevődik össze. A nagyvárad-i csapat a Törökösből áll, megerősítve Török János Bukarestből hazatért nagyvárad-i ökölvívóval. A Törökös nagy előkészületeket tesz a mérkőzésre, annál is inkább, mert a nagyvárad-i ökölvívók ne akarják bizonyítani hogy méltatlanul hagyták ki őket az országos válogatott előkészítő mérkőzéseiből.

AZ OLASZ RENDŐRSÉG LEFOGLALTA A ZSIDÓK RÁDIÓIT. Rómából jelentik: A rendőrség tegnap számos zsidó család lakásán lefoglalta a rádiókészülékeket, mert a zsidók állandóan tiltott külföldi adókat hallgatnak és a híreket terjesztik.

A Katolikus Növendő Egylet tisztújító közgyűlése

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap este tartotta meg a Katolikus Növendő Egylet tisztújító közgyűlést a Katolikus Kőr kistermében. A gyűlésen megjelentek: Brösztel Lajos apátkanonok, Mellau István pápai kamarás, özv. Szalóky Antalné, Dittert Edéné, Schiller Ferencné, Patkásné Tuka Olga, Simay Matild, Geörch Klári, Gaál Szabó Istvánné, Jelinek Gézőné, Krausz Samuné, Bazilli Mihályné, Korponai Anna, Nagyi Györgyné, Hermann Lajosné, Istvánffy Józsefné, Schreier Mártonné, Schuster Lajosné, dr. Popity Jánosné, Tenkeiné, Kuchta Endréné, Papp Endréné, Schmidt Béláné, Horváth Ferencné. A gyűlést Brösztel Lajos apátkanonok nyitotta meg. Kijelentette, hogy a decemberben megtartott közgyűlésen a régi tisztikar lemondott, új tisztikart pedig még nem választottak, mert akkor arról volt szó, hogy a Növendő egyesület a Bihar-megyei Nőegylettel.

Mivel ez az egyesülés nem történt

meg, sor került az új tisztikar megválasztására. A közgyűlés egyhangú helyesléssel örökös díszemléknek választotta meg a betegségé miatt lemondott özv. dr. Kassay Kálmánét. Az új tisztikar a következő:

Elnök: Simay Matild. Szegény ügyeket intéző alelnök: özv. Gyalokay Antalné. Kulturális ügyek alelnökei: Krausz Samuné és Bazilli Mihályné. Titkárok: Tuka Olga és Török László. Pénztáros: Török László. Ügyész: dr. Patkó Elemér. Egyházi tanácsadó: Brösztel Lajos. A választmány tagjai: Bartsch Ernőné, Becker Antalné, Czifra Berta, Geörch Pálné, Hanzlián Edéné, Hermann Lajosné, Horváth Arpádné, Horváth Ferencné, dr. Kaczián Kálmáné, dr. Markovits Manoné, Mándy Pálné, dr. Pathó Sándorné, Schuster Lajosné, Schreier Mártonné, Tenkey Józsefné, Zöld Bertalané, Imrik S. Zoltán, dr. Lestyán Endre, Mellau István, dr. Schriffert Béla.

Farsangi naptár

SZOMBAT, FEBRUAR 23:

Este fél 10 órai kezdettel a Kereskedelmi Csarnokban a Nagyvárad-i Sport Egylet — az NSE hagyományos bálja.

Szombaton 9 órai kezdettel a Református Kulturpalotában a Nagyvárad és vidéke Ipartestület építő, vas, fém és faipari szakosztályainak műsorral egybekötött jótékonycélú bálja.

VASÁRNAP, FEBRUAR 23:

Este a Kereskedelmi Csarnokban a Mária Kongregáció szeretet bálja. A táncot megelőzően délután 3 órai kezdettel szimfonikus az „Emcse” című ifjúsági színmű, míg 6 órai kezdettel a „Gyánu” című 3 felvonásos népszínmű.

HÉTFŐ, FEBRUAR 24:

Este fél 9 órai kezdettel a Tanítóképző mősoros estélye. A meghívott széküldése folyamatosan van. — Meghívó igényléseket a rendező igazgatótanítóknál kell bejelenteni. A műsor ismertetésére viszatérünk.

Nagyvárad-i díjnyertesek a budapesti Magyar Divatcsarnok erdélyi női ruhás és ajándéktárgypályázatán

A fővárosi „Magyar Divatcsarnok” röviddel ezelőtt kiírt Erdélyi nőruha és ajándéktárgypályázata iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg. A pályamunkák beküldésére kitűzött határidő lejártá után a bíráló bizottság, amelynek elnöke báró Karg Györgyné, tagjai pedig Benkő Sándor, Réczey Miklós, Iványi Jenő, dr. Kiss Béla, Haranghy Jenő, Ruttkai Antalné, Kozma Gyula, Nágay Béla és Zomboriné Barthus Irén voltak — február 17-én döntött a beérkezett pályamunkák ügyében. A bíráló bizottság megállapította, hogy a megnyilatkozó érdeklődés ellenére egyetlen olyan munka sem érkezett a pályázatra, amely első díjat érdemelne. Ezért úgy döntött, hogy a viszonylag legjobb magyaros nőruha tervpályázat készítője: Földes Edith Kolozsvár kapja az 500 pengős, második díjat, míg a harmadik 250 pengős díjat Bánai Edith székelyudvarhelyi pályázónak ítélte. Az ajándéktárgy pályamunkák között a bírálók egyetlen egyet sem találtak abszolút értékűnek és díjazásra méltónak, mindazonáltal — több nőruha tervpályázattal együtt — néhány ajándéktárgy pályamunkát is megvételre ajánlottak. A fővárosi pályázaton Nagyvárad iparművészei is eredményt könyvelhetnek el, amennyiben két várad-i pályamunkát is megvásárolt a Magyar Divatcsarnok. A pályázat nagyvárad-i résztvevői közül Dobos Gizella „Gyermekkert” jellegű nőruha tervét és Körösy Sándor „Királyhágó” jellegű ajándéktárgy tervét vette meg a Divatcsarnok, ami a nagy „konkurrenciára” való tekintettel szép és komoly kitüntetésnek tekinthető. A bíráló bizottság végül Iványi Jenő nagyvárad-i iparművész, a bíráló bizottság tagjának indítványára elhatározta, hogy az 5000 pengős pályadíjból fel nem használt teljes összeget a Budapesti Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola és az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Főiskola rendelkezésére bocsátja, hogy ezt az összeget a Budapesten tanuló erdélyi művészi, illetve iparművészeti tanulmányokat folytató szegénysorsú növendékek között ösztöndíjként osszák ki.

RADIO

Az újjáépített kassai rádió február végén kezdi meg kisugárzásait

Az 1938. évi első bécsi döntés alkalmával a csehek leszerelték a kassai rádió-leadóállomás műszaki berendezését és elszállították. A kassai rádió azóta lényegesen kisebb teljesítményű adóval sugározta ki műsorát. A magyar rádió igazgatósága azonban már régebben elhatározta az új leadóberendezés megépítését. Nyiregyháza-n megépítették az adóállomást és annak műszaki berendezését építették bele a kassai rádióba.

Az újjáépített kassai rádió február végén kezdi meg a műsorsugárzást s ezzel egyidőben a miskolci közvetítő-állomás beszünteti működését.

A kassai rádió a jövőben 6 és egy-negyed kilowatt energiával sugározza ki műsorát, ugyanakkor pedig átjár a miskolci közvetítőállomás 2036 méteres hullámhosszára.

BUDAPEST, FEBRUÁR 21.

Budapest I.

- 6.40 Ébredőzt. Torna.
- 7.00 Hírek. — Közlemények. — Étrend. Hangfelmézek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 „A takarékos fogyasztás.” Irta Iij. Torday Árpád dr. Felolvasás.
- 10.45 „A tundrák titka.” Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárás-jelentés.
- 12.10 Ifjúsági énekkarok. Hangfelvétel. 1. Közreműködik az I. ker. Korona-utcai községi polg. leányiskol. énekkara. Vezényel Mar-kóczy Irén.
- 12.40 Hírek.
- 12.55 Simonyné Gróth Klára hegedül, zongorakísérettel.
- 13.30 Időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.
- 13.30 A Mária Terézia I. honvédegyaloz-ezred zenekara. Vezényel Pon-gráczy Géza.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismergetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Szórakoztató zene. Hangfelvétel. Közben
- 15.40 „Mít főzzünk” Háziasszonyok be-szélgetnek.
- 16.15 Diákfórum: „Beduin szokások.” Irta Wehner Józsefné. Felolvasás. Utána ifjúsági közlemények.
- 16.45 Időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Sárközi Gyula cigányzenekara. Közben
- 17.40 Sportközlemények.
- 18.10 „Milyen ember volt Mikszáth Kálmán?” Schöpflin Aladár előadása.
- 18.35 M. Hir Sári zongorázik. „Liszt-művek.”
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 „Idegen csalóányok Páris-Budán.” Lányi Viktor előadását felolvasa Kovrig Emil. Közreműködik Szabó Ilonka, az Operaház tagja (ének) a Rádió Szalonzenekará-nak kísérettel.
- 20.20 Láncey Margit Ady-verseket mond.
- 20.35 „Tanulnak a falu legényei.” Közvetítés az érdi Népfőiskoláról. Beszél Budinszky Sándor. Hang-felvétel.
- 21.00 Közvetítés a Plaais de Danse-ből. A Magyar Revü Táncezenekar ját-szik.
- 21.40 Hírek, időjárás-jelentés.
- 22.00 Hangfelmézek. „Delibes balett-zenéje.”
- 22.35 Közvetítés a Britannia-szállóból. Lendvai Józsa, cigányzenekara muzsikál.
- Közben
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és fran-cia nyelven.
- 24.00 Hírek.

A haderők oldalainak s hátának érzékenysége

A hadvezetők mindenkor törekvé-se arra irányult, hogy a csatákban, vagy ütközetekben az ellenség had-erejét lehetőleg a legkisebb vesztesé-gek árán verjék meg. Evégből az el-lenfélnek mindig a legérzékenyebb és legvedhetetlenebb pontját, a há-zát, illetve oldalát igyekeztek meg-közelíteni és megtámadni.

Az ember természetében rejlő do-log, hogy csak is arcban, előlről tud teljes felkészültséggel védekezni.

Ugyanez áll a haderők arcvonalára is.

Ha a történelem nagy csatáit végig tekintjük, mindenütt fellelhetjük a haderők csatára való felkészülésénél az oldalak és a hátak biztosításáról való előgondoskodást. Ott, ahol az ellenség hadereje a csatában megke-rülhető volt, ott mindig súlyos csata-vesztések voltak.

Ki ne ismerné Hannibálnak Can-naenál kivívott győzelmét a túlsúly-ban lévő rómaiak felett, amely a tel-jes bekerítés eredménye volt.

Őseink hadvezetésében is megtá-láljuk az átkarolásra és bekerítésre való állandó törekvést. A brentai csa-ta iskolapéldája a tökéletesen előké-szített bekerítő csatának. Itt három-szoros túlerőben lévő ellenséges had-sereg semmisült meg.

A Hábsburg-ház jellemkedését képező morvamenti csata is ugy alakulhatott teljes győzelemmé, hogy a magyarok által alkotott balszárny hadoszlopok, miután a szembeálló ellenséget visszavetítették, a kunok al-kotta lovasságukat a Radolfal szem-ben álló Ottokár cseh király hadosz-lopáinak oldalába irányították.

Van még sebb példája a meglepő oldalátadás döntő sikerének, a Nándorfehérvári csata lefolyása. A törökök a fellejáró árkat is megkö-zelítették már, amikor egy sikeres ki-törés után, a Száva oldalán álló ke-resztes hadak a harcba önkényűleg beavatkozva, a törökök táborán oldal-ból rajtaütöttek, ami a török haderő teljes felbomlását eredményezte.

A régi háborúk tömegi, a haderők kiterjedésének méretei lehetővé tel-ték, hogy egyes hadjáratok és sors-döntő háborúk, egy csatával dőlje-nek el. Az üldözésre alkalmazott lo-vasság mozgási sebessége lehetővé tel-te, hogy az egész ellenséges haderő elérhető, körülkeríthető és megse-misíthető legyen. Napoleon fellépésé-vel a méretek minden téren megnö-vekedtek. De még ezután is találunk teljes megsemmisítést eredményező bekerítő csatákat. Pl.: a poroszok győzelmét Sedannál 1870-ben.

A világháború milliós haderőinél az oldalak veszélyeztetései már nem jelenthettek oly nagy veszélyeket az egész haderőre nézve, mint régen, mert hiszen a sok száz kilométer ki-terjedésű hadseregekhez képest az oldalakban előretörő ellenséges erők sebessége a lovasság sebességén túl nem fejlődött, megmaradt az ókori Hannibál sebességénél. Az össze-függő arcvonalak közt fellépő ellen-ség csak az arcvonal szoros kapcsola-tát volt képes megingatni és az összerő vonalában behorpadásokat, vagy hátrábtolódásokat előidézni.

Ezért nem hozhatott a világháború a hadvezetés terén egyik fél részére sem sikereket mindaddig, amíg a szö-vevényes hatalmak oly harceszköz tö-meges bevezetéséhez nem folyamod-tak, amely lényegesen túllépte a lo-

vasság hatását és mozgási sebességét. A világháború végén bekövetkezett mozgóháború nem a bekerítés ered-ményezte bekerítéssel fejeződött be, hanem az egyik fél kimerülésével. Az egymással szembeálló merev falak, az állóharc kezdetétől fogva, szabad szárnyakat nem mutattak.

Egészen más előfeltételek mellett indult meg a legutóbbi világháború.

Az utolsó évtizedek technikai fej-lődése, a tömegek mozgási sebességé-nek fokozása terén rendkívüli alkot-t, úgy a szárazföldi, mint a légi erők mozgása terén. A nagy töme-gek motorizálása által lehetővé tett hatalmas hadászati potenciál, arányi-ban elérte — a csaták kiterjedéséhez viszonyítottan — a Canneai lovasság megsemmisítő képességét.

Ennek a motoros haderőnek meg-szünt az érzékenysége úgy az olda-

N.S.E.-bál

február 22-én

Kereskedelmi Csarnokban

lakban, mint a hátakban, ahogyan azt a lefolyt lengyel és nyugati had-műveleteknél, a németek oldalán, oly szembezőkően láthattuk. Voltak oly seregtestek, amelyek az ellensé-gen áttörve, száz kilométereket rohan-tak előre az ellenség hátában és tör-ték a megsemmisítést célzó, messze kitűzött célok felé.

Csakis így lehetett az, hogy a len-gyelek 18 nap alatt, a hollandok 5 nap alatt és a franciák 49 nap alatt vesztették el milliós haderejüket és semmisültek meg azok a világ leg-korszerűbb haderejének ökölcspásai alatt.

A tér, idő és sebesség a megse-misítés jegyében összerendeződtek.

A Szigligeti Társaság ünnepi felhívója

Soha olyan érdeklődés nem nyilvánult még Nagyvárad egyetemes irodalmi és közművelődési társaságának, a jövő évben félévszázados múltját betöltő „Szigligetinek” estélye iránt, mint ezekben a napokban. Szól ez az ér-deklődés a román megszállás alatt a Társaság részéről betöltött magyar kulturális misszióknak, másrészt pedig annak, hogy a boldog visszatérés óta most, február 27-én (jövő hét csütör-tökén) tartja a Szigligeti cisó irodalmi estjeli ünnepélyes keretek között a színházban azoknak a magyar szelle-meknek megszólaltatásával, akik nagyrészen hosszú szimfizetes után térnek haza Nagyváradra erre az estre.

A Szigligeti Társaság elnöksége az estélyi alkalmával alábbiakat hozza magyar testvérei szeretettel szíves tu-domására Nagyvárad közönségének:

A február 27-iki est véglegesben meg-állapított műsora a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja dr. Né-methy Gyula, prélatus-kanonok, a Társaság elnöke.
2. Dr. Hlatky Endre tiszteletbeli el-nök: Váradnak és bihariak a trianoni Magyarországon.
3. Perédi György: Visszapillantás husz nehéz esztendőre.
4. Papp Lajos: Két vers.
5. Gulácsy Irén: Összekötő tisztként (Valomás az Óhaza és Erdély szelle-méről).
6. Dutka Ákos: Várad Góbiája (Em-lékezés a Körösparti Párizs békeüveire)
7. Nadányi Zoltán: Közlemények.
8. H. Csighy Ella emlékszámai Oláh Béláné zongorakísérettel: Erdélyi kö-szöntő. Hull a levél a Körösvíz árka-ba. (Agyagfalvi Hegyi István és Viski-fyártó dalok).

Az irodalmi est után a szereplők tiszteletére társasvacsora lesz melynek helyét és részvételi feltételeit legköze-lebb közöljük.

Meghívókat a Szigligeti Társaság sem az irodalmi estre, sem az azt követő társasvacsorára nem küldött és nem fog kiküldeni, mert hífe szerint Nagyvárad minden magyar érzésű pol-gára, abban az esetben is, hogyha nem tagja — együttérez a Szigligeti Tár-sasággal annak célkitűzéseiben. HÁZI-

gazda tehát minden váradai magyar kulturember és édes vendégünk a mű-soron szereplő minden vérünk egy a színházban, mint az azt követő társas-vacsorán.

A színházi estre a rendkívüli érdeklődésre való tekintettel a páholy és zsöllye-jegyek csaknem utolsóig elkeltek. Erre való tekintettel senki se res-tellje ha helyét bármilyen sorban fog-lalja el. Ez az est nem gála, hanem an-nak a sokszor megalázott, de soha meg nem tört váradai és erdélyi irodalom-nak örömmünnepe, amely az elmúlt két évtized során soha sem szégyellte anyagi szegénységét, ugyanakkor, ami-kor mindig rátartí volt nélső értékeire.

Eppen ezért: — a hölgyeknek és uraknak, akik jó magyarok voltak a súlyos időkben, minden különbség nél-kül izeni a Szigligeti, — jelenjenek meg úgy a színházban, mint a társas-vacsorán minden feszélyezettség nél-kül abban az öltönyükben, amely nekik legjobban esik. Diszmagyar, frakk, vagy munkásruha között sem ismer különbséget a Szigligeti Társaság az ő barátai közt.

Százhuszonöt kilométeres sebességgel száguldott a szélvihar Portugália fölött

Lisszabonból jelentik: (NTI) A szél-vihar pusztításairól még mindig riasz-tó jelentéseket közölnek. A szélvihar 125 kilométeres óránkénti sebességgel száguldott végig az ország felett és an-nak pusztításait különösen Lisszabon sinylette meg, azonban az ország más helyein is nagyok a károok. A vihar katasztrófájának több száz sebesültje van.

Madridból jelentik: (NTI) Egész Spa-nyolországban tovább tart a kedvezőt-len időjárás. Madridban sz-ora reggel óta havazik. A Guadalquivir ismét ki-áradt és nagy területeken elpusztítot-ta a vetéseket. A folyók az árviztől elpusztított állatokat és fákat sodor-nak magukkal. A Ceni folyó Grana-dában kiáradt. A város egyes részeit víz borítja. Az ár sok községet körül-zárt.

A földművelésügyi minisztérium nagy megértéssel támogatja az erdélyi méhészek érdekeit

A 22 éves román uralom Erdély méhészet kultúrájára is ráütötte bélyegét. Az impériumváltozás első intézkedéseinek egyike az volt a méhészet terén, hogy az Erdélyrészi Méhész Egyesület villanyerőre berendezett modern kaptárkészítő műhelyét, mézértékesítő berendezését, henger-műlép-prését stb., stb. értékeit elvette idegen célok szolgálatába állítva azokat. A földművelésügyi minisztérium mostan értesítette az EME-t, hogy villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzemét visszaadja az egyesületnek, egy új henger-műlépprészt bocsátott az egyesület rendelkezésére és kiállításba helyezte egy mézegalizáló berendezés engedélyezését is. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület a napokban tartotta tisztújító közgyűlését, amelyre az egyesület báró Bánffy Dániel földművelésügyi minisztert is meghívta. A miniszter képviselőjében dr. László Márton kormányfőtanácsos jelent meg képviseltette magát az Országos Magyar Méhészeti Egyesület és a gödöllői járási méhész egyesület is Mike Pál G. M. E. által. Az egyesület gazdag munkaprogramot állított össze a jövőre és reméli, hogy a kormány megértő támogatása lehetővé teszi a terveinek megvalósítását. Az idén tisztújító közgyűlést tartott az E. M. E. amelyen újból Pohl Bélát választották meg az egyesület elnökének, Stief Ottót alelnöknek és nagy nyereség az egyesület és a Méhészeti Közlöny számára, hogy az egyesület egyik alelnöki tisztségébe Örsi Pál Zoltán egyet. m. tanárt, az európai hírű fiatal tisztújító választották meg. Főtisztár: Török Bálint, az egyesület tb. alelnöke. Az új vezetőség és a választmány tervbe vette, hogy ez évben megrendezi az egyesület 60 éves fennállásának emlékünepét, amely alkalomból az ősz folyamán Kolozsváron méhészeti kiállítást és kongresszust is rendez.

Erdélyi gazdák, kertészek és méhészek a budapesti országos Mezőgazdasági Kiállításán

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az idén március 29-április 6. napjain rendezti az ötvenedik országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárlást Budapesten. Az egyesület a kiállítás erdélyi csoportjának szervezésére az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyletet kérte fel. Az E. M. G. E. az erdélyi növénytermelés, állattenyésztést, stb. jelentőségét külön pavilonban fogja bemutatni. Az erdélyi gazdaközönség a pavilonban díjtalanul vehet részt és mutathatja be terményeit és különleges Erdélyre jellemző mezőgazdasági terményeit. Az E. M. G. E. szétküldötte már a kiállításra való részvételre felszólító körlevelet és ezután is felhívja mindazokat a gazdákat, szakköröket és gazdaköri tagokat, akik a kiállítás erdélyi pavilonjában részt ohajtanak venni a kiállításán, szándékukat február 28-ig szíveskedjenek bejelenteni az E. M. G. E.-nél (Kolozsvár, Majális u. 16). A kiállítási tárgyak is legkésőbb február 28-ig beküldendők a fenti címre, mert azokat együttesen küldi Budapestre az E. M. G. E. Az iparvállalatokat, iparosokat és háziiparosokat szintén felhívja az egyesület ezután is, hogy a kiállításra való részvételi szándékukat

szíveskedjenek ugyancsak a fenti címre bejelenteni. Bármilyen a kiállítás-szal kapcsolatos kérdésben készséggel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az E. M. G. E.

A kiállítás alkalmából nagyobb személy és áruszállítási kedvezményeket engedélyez a MÁV, amelynek igénybevételi módjáról a rendezőség kellő időben megfelelő tájékoztatást nyújt az egyesületnek.

Az idő rövidségére való tekintettel ezután is felkérte az EMGE az érdekelteket, hogy a kiállításra való részvételi szándékukat szíveskedjenek mielőbb bejelenteni.

Kedvezményes-áru cukor a méhészek számára

Az 1940. esztendő méhészeti szempontból katasztrófális volt, ugyane-

ra, hogy a méhek nem tudták behordani a telelés idejére szükséges méz-mennyiséget. A méhészek kénytelenek ezért méhcsaládjaikat etetni, mert enélkül Erdély méhállományának egy igen jelentős hányada ötlén pusztul. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület felhívja az inséges méhcsaládokkal rendelkező méhészeket, hogy sürgősen jelentsek be összes méhcsaládjaikat, közzölve, hogy ezek közül hány van kasban és hány kaptárban és hány család szorul etetésre. Egy inséges méhcsaládra 3 kg cukor igényelhető. Az egyesület megtette a szükséges lépéseket illetékes helyen a méhészek tavaszi cukor szükségletének biztosítása érdekében és minden remény meg van arra, hogy mint az ősszel sikerült, úgy tavasszal is sikerülni fog a szükséges cukor mennyiséget biztosítani. A mostani bejelentés kötelezettség nélküli és egyelőre csupán az igényelt cukor mennyisége felől való tájékozódás a célja. A bejelentés az E. M. E. címére küldendő, Kolozsvár, Majális u. 16. A cukor megérkezéskor újabb jelentkezésre hívja fel az egyesület a méhészeket, amikor a cukor árát és az igénybevétel feltételeit is közölni fogja.

SZÍNHÁZ

A Fekete Lovas a Szigligeti Színházban

Szerdán este érdekes bemutató volt a Szigligeti színházban: Herczeg Ferenc Fekete lovasát adták elő. Nem új darabja ez Herczegnek, még a huszas évek elején írta Hét sváb című híres regényéből s az akkori levegőben a darab irredenta jellege nagy hatást ért el. A váradi bemutatón, sajnos kevesen voltak a színházban, pedig az előadás a jobbakk közé tartozott. Majláth Mária finom egyénisége és kulturált játéka. Sármassy Miklós, Tanay Emil, Molnár Iván, Bihari Zoltán és Felhő Ervin alakítása sikerre vitte a darabot. Horváth Mici, Fónay Márta, Berengh Béla és Fülöp Viola járultak még hozzá a sikerhez. A rendezés különösen jó: Sármassy szakavatott kezét dicséri.

A színházi iroda közleményei:

— **A Fekete lovas** a tegnapi esti bemutatón csodálatos óriási sikert aratott a színház kiváló együttese Sármassy Miklós főrendező vezetésével művészi munkát végzett és Herczeg Ferenc e színpadi művét a nagy irónhoz megfelelő és méltó keretben hozta ki. A Fekete lovas még ma csütörtökön este B. hérlétkben és pénteken este hérlétszínházban lesz a színház műsorán, a bemutatón parádés szereposztásban.

— **Megérkezett Kovács György** a kolozsvári Magyar Színház kiváló művésze, a váradi közönség rég kedvence és a mai napon már részt vesz a Mandragora vigjáték próbáiban.

— **Szombaton délután 4 órakor az Ördög nem alszik** Vaszary vigjáték filmlétes helyárrakkal. Helyárak: 30 fillértől 120 fillérig. Jegyek már válthatók a színház pénztáránál.

Heti műsor:

Péntek este háromnegyed 8 órakor **A fekete lovas**, B. hérlétkben. Szombat délután 4 órakor filleres helyárrakkal: **Az Ördög nem alszik**. Helyárak: 30 fillértől 120 fillérig. Szombat este háromnegyed 8. vasárnap délután 4 és este háromnegyed 8 órakor Kovács György, a kolozsvári

Magyar Színház tagjának vendégfelvétele: **Mandragora**, Macchiavelli ötlelet, Vaszary János feldolgozásában. Az utolsó tíz év legszellemezőbb színpadi műve. Főszerepben: Majláth Mária, Fónay Márta, Tanay Emil, Berengh Béla. Rendező: Sármassy Miklós. Rendés helyárrakkal.

A mozgóképszínházak műsora

Belvarosi: **Érik a búzakalász**. Korona: **Szerlem és vérped**. Apolló: **Egy csók és más semmi**.

Őszinte mezikritikák

Dankó Pista az Apollóban

Szívfájdítóan gyönyörű, andalítóan szép és hangulatos pergőkép a Dankó Pista. Az érzések és szenvedélyek csodálatos, magávalragadó erejű viharzása ez a film négy hegedűhúron — s játékban felvételen egyaránt kitűnő alkotás. Jávor Pál alakítja Dankó Pista romantikus, érdekes figuráját olyan megkapó erővel és lélekbenmaradó drámaisággal, hogy játékaival önmagát mulja felül. Simor Erzsébet szépsége, lírai finomsága, szívhez szóló és megkapó játéka, Lukács Margit bosszorkányos ügyessége és babonas szépsége a cigánylány szerepében, élményszerűvé teszi ezt a remekbesikerült magyar filmkölteményt. Örömmel láttuk a filmen kedves, régi ismerősünket, Tompa Pufit is, akinek csaknem minden jelenetét robbanó siker és nevetés kíséri.

A szerda esti sajtóbemutatón színlásig megtöltötte a közönség az Apolló mozgó nézőterét s hatalmas siker előjegyében vetítették a remek filmalkotást mely újabb határátörést jelent a magyar filmgyártás terén.

Kiadótulajdonos:
szent László-NYOMDA RT

Felelős szerkesztő: **Dr. Paál Árpád**
Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-Nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén Nagyvárad Szilágyi Dezső utca 5. szám.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Utcai butorozott szoba kiadó. Sal. Ferenc u. 29. 848

Keresek két személyes, világos butorozott szobát, fürdőszoba használattal, esetleg teljes ellátással. Kőrös utca 32. ajtó 2-4. 845

Adás-vétel

Gitar, féderestalyiga, targonca, tábláskocsi eladó. Iskola utca 1. 847

Aranyat, magas áron veszek, brát, ékszer javítok. Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19. 753

Használt kerékpár koponyákat és tömlőket magas áron veszek. Nemes János, Csáky u. 28. 843

Fajalmák: Jonathán, Batul, Sóvári, Pármen, Kanadai, stb. — Ugyanott burgonya és hagyma szükségletét mindenképpen naponta aron beszerezhető. Tóth Kálmán, Nagypiac tér. Telefon 20-68. 842

Aranyat, ezüstöt, ékszer magas áron veszek. Haslinger ékszerész. Rákóczi utca 8. 845

Futószyonyegyeket jó állapotban megvételre keresek. Katolikus Kör, Török-étterem.

UJSÁG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különlétele

Eladók, Bérbeadók: Házak, Vendéglők, Fűszerüzletek, Kenyerüzlet, Fürdőbúffék, Ruhatár, Vendéglői konyha bérlet, Kocsmák, Társakati kreszek, Engedélyek vannak. Székely, Magyar utca 3. szám. 842

Uradalom keres bérszántásra traktorra 400 hold jellege alatt a kiadóhivatalban. 839

Hétfőn este a Színház baloldali ruhatarából elcsereült fekete selvem női ernyőt, mivel többen látták, hogy ki vitte el, felszólítjuk, hogy saját érdekében adja le a színház gondnokánál. 838

Azonnal bérbeadó 5 hold szőlő, jó lakással, a városhoz nagyon közel, meglegő olcsó árban. Lukács György utca 34. II. ajtó. 832

Kocsigyártó carrosseria és rugókészítő műhelyemet saját házaiban ismét megnyitottam. Takár és Rangl, Halasz u. 34. Nagyvárad. 830

Hirdessen

a Magyar Lapokban

Agykabátok, tiroli és egyéb gyermekruhák kötése, horgolása, javítása és alakítása Bodánénál, Kossuth u. 18. Gyönyörű új modellben megtekintését kérem. 831

Munka, Komoly, Keresztény, Biztos jövő, Azonnalra, Március 1. Megbízható, Szakmabeli. Jó kereset, Anyarozásból áttelepülő keresztény kereskedő, Nyugalmozott igazán, Megbízható asszony 7 éves bizonyítvánnyal, jellegre levél van a kiállításban, kérjük átvenni.

Állást nyec

Kapusnak felvétetik megbízható gyermektelen házaspár. Ajánkozások: Electra zsinórgyár, Prága utca 4. szám.

Stramin festők állandó munkára kerestetnek. Friedmann, Kapucinus u. 11. szám. 846

Állást keres

Trodai gyakorlattal bíró keresztény nő állást keres. Címet a kiadóba. 844

Intelligens uriaszony, gyakorlott felszolgálónő, házzetetőni állást is vállal. Cím: Pray Gy. u. 5. 838